

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne: 3. 5. 2017
Čj. MSP-704/2016-OJD-SPZ/6
Počet listů: 2
Přílohy: 7

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 B r n o

Věc: obviněný zemř. J.T., nar.– stížnost pro porušení zákona
Příloha :

- Kopie žaloby Nižší vojenské prokuratury v Litoměřicích ze dne 9.10.1950 čj. Np 508/50-2
- Ověřené kopie rozsudků Nižšího vojenského soudu Plzeň č.j. Vt 240/51-I a Nižšího vojenského soudu Brno PSP-47 č.j. Vt-11/52 a související rozhodnutí
- Ověřená kopie části spisu Vojenské věznice Plzeň čj. 227/51
- Sdělení Vojenského ústředního archivu čj. 304-2/2016-211100 a kopie zápisu v rejstříku „Vt“ NVS Litoměřice 1950
- Kopie podnětu k podání stížnosti pro porušení zákona JUDr. L. M.

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám ve prospěch obviněného J.T.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku Nižšího vojenského soudu Litoměřice ze dne 17. 11. 1950, sp. zn. Vt 153/50.

Rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu Litoměřice ze dne 17. 11. 1950, sp. zn. Vt 153/50, byl obviněný J.T. uznán vinným trestným činem vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/1950 Sb. a byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání 1 roku, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 let.

Ve vazbě byl v době od 7. 10. 1950 do 17. 11. 1950.

Rozsudek nabyl právní moci dne 17. 11. 1950.

Na základě čl. II odst. 3 amnestie prezidenta republiky ze dne 4. 5. 1953 mu byl trest prominut s účinkem, že se na něho hledí, jako by odsouzen nebyl.

Předmětného trestného činu se obviněný dopustil tím způsobem, že dne 7. 10. 1950 se odmítl zúčastnit denního zaměstnání vojenské jednotky odvolávaje se na to, že jako adventista nemůže v sobotu pracovat, poněvadž tento den je podle bible zasvěcen odpočinku.

V odůvodnění žaloby, která byla doručena Nižšímu vojenskému soudu Litoměřice dne 31. 10. 1950, prokurátor mimo jiné poukazuje na doznání obviněného a jeho argumentaci náboženským přesvědčením.

Předmětný trestní spis ani rozsudek není již k dispozici, neboť se nedochoval, jak vyplývá ze zprávy Vojenského ústředního archivu čj. 304-2/2016-211100. Stížnost pro porušení zákona je podávána na podkladě kopie žaloby Nižší vojenské prokuratury v Litoměřicích čj. Np 508/50-2, výpisu rejstříku Vt Nižšího vojenského soudu Litoměřice z roku 1950 a odsuzujících rozsudků v jiných trestních věcech, kterými je toto odsouzení spolehlivě potvrzováno.

V dané věci nebyl obviněným ani jeho blízkými podán návrh na zahájení rehabilitačního řízení podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.

Napadeným rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu Litoměřice ze dne 17. 11. 1950, sp. zn. Vt 153/50, byl porušen zákon v neprospěch obviněného J.T. v ust. § 1 odst. 1 a § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve vztahu k ust. § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/1950 Sb.

Podle ust. § 15 odst. 1 Ústavy Československé republiky z roku 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.) se svoboda svědomí zaručuje.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 87/1950 Sb., trestního řádu, bylo účelem trestního řádu upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni.

Podle § 2 odst. 3 tr. řádu z roku 1950 bylo úkolem soudu v trestním řízení zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech.

Podle § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona z roku 1950 se trestného činu vyhýbání se služební povinností dopustil ten, kdo se úmyslně vyhýbal plnění služební povinnosti nebo služebnímu úkonu mimo jiné i tím, že se odvolával na náboženské nebo jiné přesvědčení.

Těmito výše uvedenými ustanoveními se bývalý Nižší vojenský soud v Litoměřicích při svém rozhodování důsledně neřídil.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, je účelem zákona zrušit odsuzující soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou

a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 výše uvedeného zákona o soudní rehabilitaci, činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodním právu odporovalo také jejich trestní stíhání a trestání.

V dané věci musí být přihlédnuto k účelu zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, jehož vydáním zákonodárce požadoval odstranění největších křivd, které se v 50. letech 20. století staly v justičním rozhodování v době upevňování socialismu, kdy obviněný byl odsouzen v podstatě pro svoje náboženské přesvědčení, na kterém setrval i v rámci řízení před soudem. V době rozhodování býv. Nižšího vojenského soudu v Litoměřicích nebylo tehdejší vojenskou justici bráno v úvahu, že obviněný toliko uplatnil své základní právo zaručené v ust. § 15 odst. 1 Ústavy ze dne 9. 5. 1948. Dále je třeba konstatovat, že Ústava z roku 1948 sice svobodu vyznání i svědomí formálně zaručovala, avšak navazující norma nižší právní síly vydána nebyla. Obviněný T. tedy neměl možnost získat individuální úlevu při plnění služební povinnosti v sobotu ani vykonávat alternativní službu beze zbraně, jelikož tato neexistovala, a proto tedy nemohl dostát svým zákonným povinnostem, aniž by se dostal do rozporu se svým vlastním svědomím. Jeho jednání tak, jak je popsáno v žalobě vojenského prokurátora ze dne 9. 10. 1950, čj. Np 508/50-2, tedy není a nebylo trestným činem pro absenci jeho imanentního znaku – protiprávnosti.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v dané věci došlo k porušení zákona v neprospěch obviněného Trdly a je proto namístě předmětný odsuzující rozsudek jakož i další obsahově navazující rozhodnutí zrušit, napravit tak nezákonný stav a poskytnout tímto způsobem určité zadostiučinění obviněnému, který setrval na svém náboženském přesvědčení i v době totalitního režimu, resp. jeho pozůstalým.

S přihlédnutím k důkazní i procesní situaci, kdy reálně nepřipadá v úvahu jakékoliv doplňování dokazování, se domnívám, že je možné a vhodné, aby Nejvyšší soud též sám rozhodl o zproštění obviněného obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu, poněvadž ze všech shora uvedených skutečností je zřejmé, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

Navrhuji proto, aby Nejvyšší soud ČR:

- 1) podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že pravomocným rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu Litoměřice ze dne 17. 11. 1950, sp. zn. Vt 153/50, byl v neprospěch obviněného J.T. porušen zákon v ust. § 2 odst. 3 tr. řádu č. 87/1950 ve vztahu k ustanovení § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/1950 Sb.,
- 2) podle § 269 odst. 2 tr. řádu napadený rozsudek zrušil a dále zrušil i všechna rozhodnutí na tento rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,

- 3) a dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. řádu a podle § 226 písm. b) tr. řádu zprostil obviněného zemřelého J.T. obžaloby pro skutek spočívající v tom, že dne 7. 10. 1950 se odmítl zúčastnit denního zaměstnání vojenské jednotky odvolávaje se na to, že jako adventista nemůže v sobotu pracovat, poněvadž tento den je podle bible zasvěcen odpočinku, čímž měl spáchat trestný čin vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/1950 Sb., neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [8 Tz 20/2017](#)